

поведение населения Украины [Текст] / О. Балакирева, А. Ноур // Экономика Украины. – 2011. - №11. – С. 60-68.

10. Корпоративна соціальна відповідальність [Текст] : підручник / [Денис О., Дубовик О., Зінченко А. та ін.]; за заг. ред. Т.С. Смовженко, 11. Доминяк В. Организация лояльность: основные подходы [Текст] / В. Доминяк // Менеджер по персоналу. – 2006. – № 4. – С. 34-40.

Аннотація. Проанализированы последствия сокращения работников в процессе реформирования железнодорожного транспорта и рассмотрено возможное поведение работника в случае его увольнения.

Ключевые слова: реформирование, железнодорожный транспорт, работник, сокращение.

Summary. The consequences of reducing workers in the railway transport reform are analyzed and the possible behavior of an employee in the event of his dismissal is discussed.

Keywords: reforming, rail transport, worker, reduction.

*Рецензент д.е.н., доцент УкрДАЗТ Кірдіна О.Г.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Назаренко І.Л.*

УДК 656.23: 656.224

УДОСКОНАЛЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ КАТЕГОРІЙ ПІЛЬГОВОГО КОНТИНГЕНТУ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ УКРАЇНИ

Гулай О.С., аспірант (УкрДАЗТ)

У статті розглядається доцільність розробки єдиної класифікації категорій пільговиків на залізничному транспорті, що дозволить упорядкувати, систематизувати, контролювати та реформувати існуючу систему надання пільг на залізничному транспорті у пасажирському сполученні.

Ключові слова: класифікація, пільговий контингент, пасажирський залізничний транспорт.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими та практичними завданнями. На даний момент у вітчизняній практиці [1,2,3,4] використовуються різноманітні класифікаційні форми категорій пільгового контингенту, але, в основному, це стосується усіх наданих державою пільг (в сфері ЖКГ, на різних видах транспорту, у різних видах сполучення, на різні види послуг – медичні, навчальні та ін.). Цей розподіл відображає загальний принцип підходу до надання соціальних пільг державою, але не конкретизує, не розмежує та не відображає реальну ситуацію, кому саме, та конкретно за яким принципом надається пільга. Не має, також, єдиної класифікації категорій пільговиків на залізничному транспорті, а це ускладнює можливість процесу упорядкування, систематизації, контролю та реформування існуючої системи надання пільг на залізничному транспорті у пасажирському сполученні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: Дослідженню пільгового контингенту присвячені

роботи І. Орлової [1], С.В Мельник [3], В.Г Журавської [3], О.В.Кобзій [3], М.К. Гаврицької [5], І.М.Овчарової [5].

Невирішені частини поставленої проблеми, яким присвячується стаття: в кожному джерелі використовується різна інтерпретація пільгового контингенту: умовно їх можна розподілити на дві групи: поділ на дві категорії - за соціальною та професійністю ознаками [2], та розподіл на три категорії – за особливі заслуги перед Батьківщиною, за соціальною та професійною ознаками [1,3,4]. Таким чином, невпорядкованість та відсутність єдиної класифікації пільгового контингенту на залізничному транспорті призводить до непрозорості механізму та принципу надання пільг, тому, потребує удосконалення, розмежування та конкретизації.

Постановка завдання: вдосконалити та запропонувати єдину класифікацію пільгового контингенту на залізничному транспорті України.

Виклад основного матеріалу: існуюча система надання пільг на залізничному транспорті має багато недоліків. Наприклад, охоплення великої кількості населення (адже найбільша кількість пільгових категорій громадян, серед пострадянських, європейських країн та Америки, саме в Україні), скорочення кількості працюючого населення, а відповідно і скорочення податкових відрахувань до бюджетів та соціальних фондів. Також, надання пільг без урахування доходів одержувачів, що призводить до втрати основної цілі надання пільги – підтримки малозабезпечених верств населення (адже, 30%[2] - це заможне населення – користувачі пільгами на залізничному транспорті). До недоліків існуючої системи можна віднести і дефіцит місцевого та державного бюджетів, постійний брак коштів на компенсації пільгових перевезень та ін.. Необхідно розробити нову класифікацію, яка повинна допомогти у роботі з вдосконаленням існуючої системи надання пільг за рахунок прозорості та більш ширшого охоплення пільговиків, які користуються послугами залізничного транспорту на пільгових умовах.

Наразі, пільгові категорії громадян, згідно з діючими законодавчими актами та законами, яким держава надає право користування пільгами на залізничному транспорті, можна розподілити за ознаками в таку класифікацію:

- За особливо великі та значимі заслуги перед Батьківщиною - Герої України; Герої Радянського Союзу; Повні кавалери ордена Слави; Повні кавалери ордена трудової Слави; Особи, нагороджені чотирма і більше медалями «За відвагу»; Герої соціалістичної праці; особи з трудовими відзнаками - ветерани війни, ветерани праці, діти війни, жертви політичних та нацистських репресій, та реабілітовані жертви політичних та нацистських репресій; ветерани військової служби, ветерани органів внутрішніх справ. Тобто, це категорія громадян, яким присвоєна нагорода по життєво за особливо великі та державно-значимі події, зауважимо, що до цієї категорії також входять особи, порівнянні до них, та особи, які після смерті чоловіка або дружини, пільговика за цією ознакою, перейшли у цю категорію відповідно до заяви та чинного законодавства;

- За заслуги перед Батьківщиною. До цієї категорії увійшли особи, яким надано соціальний статус та підтримка у зв'язку з поважним віком, або втраченим здоров'ям через виконання службового завдання, або отримання інвалідності через травми на виробництві тощо. Згідно цієї категорії пільги отримують: пенсіонери за віком; інваліди, які отримали статус через отримання травми на виробництві; сім'ї загиблих військовослужбовців та

інших громадян, які постраждали під час несення служби; сім'ї загиблих шахтарів; сім'ї громадян, померлих на виробництві; учасники бойових дій; інваліди війни; ліквідатори наслідків катастрофи на ЧАЕС;

- За соціальною ознакою:

1) за соціальним станом - це підтримка осіб за станом здоров'я. В цю групу можна віднести такі категорії: діти-сироти; діти-інваліди; інваліди з дитинства; особи, які проходять або пройшли реабілітацію за різних причин;

2) за соціальним статусом: недостатнім забезпеченням засобами існування та малозабезпечені, або ті, які мають тимчасовий статус, тому з тих чи інших причин потребують соціальної підтримки з боку держави: студенти ВНЗ та учні ПТУ; діти віком від 6 – 14 років; діти до 6 років; члени багатодітних сімей; малозабезпечені через різні причини;

- За професійною ознакою. Пропонується розділення на такі категорії:

1) За суспільно-значущим статусом з ризиком для здоров'я та життєдіяльності. До пільговиків за цією ознакою пропонується віднести військовослужбовців; працівники органів внутрішніх справ; органів внутрішніх військ; працівників податкової міліції; особовий склад МНС; співробітники служби безпеки; гірники. Тобто, особливо значущі для суспільства та держави в цілому професії. Тому, пільги цієї категорії спрямовані на заохочення працівників складних, шкідливих та небезпечних професій, до несення професійної служби.

2) За професійним статусом суспільно-значимих професій - педагогічні працівники учбових закладів сільської місцевості; медичні працівники сільської місцевості; працівники культури сільської місцевості; працівники бібліотек сільської місцевості; спеціалісти із захисту рослин. Тобто, поділ носить розподільний характер для більш рівномірного розподілу та закріплення кадрів у сільській місцевості.

3) Особи, які отримали верховний суспільно – значущий статус: судді; депутати ВР; депутати АРК; депутати місцевих рад; працівники прокуратури; колишні депутати ВР.

4) Особи, яким право користування залізничним транспортом надано самим підприємством, на основі стимулювання та заохочення виробництва на даному підприємстві. До цієї категорії належать: працівники Укрзалізниці та підсобно – допоміжних підприємств залізниць України.

Вище наведена запропонована класифікація може бути представлена у вигляді наступної схеми:

Рисунок 1 – Запропонована удосконалена класифікація пільгового контингенту на залізничному транспорті.

¹ – Особи, вдовці або вдови, їх батьки, які переходять на статус та отримують можливість користування відповідними пільгами після смерті самого пільговика

² – супровідники інвалідів та ветеранів, людей з особливими потребами, чи обмеженими можливостями, які доглядають їм або допомагають при поїзді

³ – без надання окремого місця при поїзді

⁴ – призначаються за доходами та матеріальним становищем

Висновок. Спираючись на роботи вчених [1,2,3], автором запропонована

класифікація категорій пільговиків, яка має більш детальне розмежування пільгових категорій громадян та уточнення критеріїв для групування ознак.

Запропонована класифікація групує категорії пільговиків за ознаками приналежності до тієї чи іншої групи, тому допомагає підійти до більш комплексного вивчення питання пільгового проїзду.

Вона має теоретичне та практичне узагальнення, та спонукає до визначення найбільш ефективних методів взаємодії держави – громадян – залізниць в умовах соціально – економічного розвитку держави.

Таблиця 1

Удосконалена класифікація категорій пільгового контингенту на залізничному транспорті

№	Класифікація категорій пільгового контингенту на залізничному транспорті			За професійною ознакою			Особи, які отримали верховний суспільно-значущий статус	За професійним статусом суспільно-значимих професій	За професійним статусом суспільно-значимих професій
	За особливо великі та значимі заслуги перед Батьківщиною	За заслуги перед Батьківщиною	За соціальною ознакою статусом	За соціальним статусом	За соціальним статусом	За суспільно-значущим статусом з ризиком для здоров'я та життєдіяльності			
1	Герої Радянського Союзу	Учасники бойових дій	діти – сироти	студенти ВУЗ та учні ПТУ	Військовослужбовці	Військовослужбовці	Судді	Працівники Укрзалізниці	
2	Герої України ^{1,2}	Інваліди війни ²	Діти-інваліди ²	Діти віком до 6 років ³	Працівники внутрішніх справ	Працівники внутрішніх справ	Депутати ВР	Працівники підприємств залізниць України.	
3	Повні кавалери ордена Слави ^{1,2}	Ліквідатори наслідків катастрофи на ЧАЕС	Інваліди з дитинства ²	Діти віком з 7-14 років	Органів внутрішніх військ	Органів внутрішніх військ	Депутати АРК		
4	Повні кавалери ордена Трудової Слави	Пенсіонери за віком	Інваліди за зором І, II групи ²	Багатодітні сім'ї	Працівники податкової міліції	Працівники податкової міліції	Депутати місцевих рад		
5	Особи, нагороджені чотирма і більше медалями «За відвагу» ^{1,2}	Інваліди через виробництво ²	Інваліди з ушкодженням опорно-рухового апарату ²	Малозабезпечені ⁴	Особовий склад пожежної охорони	Особовий склад пожежної охорони	Працівники прокуратури		
6	Герої соціалістичної праці ^{1,2}	Сім'ї загиблих військовослужбовців	Реабілітовані за різних причин		Працівники безпеки	Працівники безпеки	Колишні депутати		
7	Ветерани війни ^{1,2}	Сім'ї загиблих шахтар			Гірники	Гірники			
8	Ветерани праці ^{1,2}	Сім'ї осіб, загиблих через виробництво							
9	Діти війни ^{1,2}								
10	Жертові політичних та національних репресій ^{1,2}								
11	Жертові політичних та національних репресій ^{1,2}	Реабілітовані жертви та національних репресій ^{1,2}							
12	Ветерани військової служби ^{1,2}								
13	Ветерани органів внутрішніх справ ^{1,2}								

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Орлова І. Реформування транспортних пільг в Україні з урахуванням міжнародного досвіду / І. Орлова. - Пілотні Проекти Соціальної Допомоги. - Семінар "Представлення та обговорення проміжних результатів впровадження та оцінки пілотних проектів соціальної допомоги. - CASE Україна. - Березень, 2010 Електронний доступ до ресурсу: www.case-ukraine.com.ua

2. Мельник С.В., Журавська В.Г., Кобзій О.В. Концепція реформування системи надання соціальних послуг, допомоги та призначення соціальних послуг / С.В Мельник., В.Г Журавська., О.В.Кобзій. Міністерство соціальної політики Українська державна установа науково –

дослідний інститут соціально – трудових відносин. - Луганськ – 2011. – 14 с. Електронний доступ до ресурсу: [lir.lg.ua/docs/k_r%20\(1\).doc](http://lir.lg.ua/docs/k_r%20(1).doc)

3. Удосконалення системи пільг в Україні [www.case-ukraine.com.ua/...](http://www.case-ukraine.com.ua/)

4. Звіт про науково-дослідну роботу "Моніторинг досвіду країн Європи, США, країн пострадянського простору, включаючи прибалтійські країни, в частині надання пільг окремим категоріям громадян" С.В. Мельник, М.К. Гаврицька, І.М. Овчарова, Мінпраці та соц. Політики України, державна установа Науково-дослідний інститут соціально – трудових відносин, Луганськ-2008. Електронний ресурс: http://www.mlsp.gov.ua/document/87154/Zvit_monit_dosvid_pilg.doc

Анотація. В статті розглядається необхідність розробки єдиної класифікації категорій льотного контингенту на залізничному транспорті, що допоможе систематизувати, контролювати, і реформувати існуючу систему надання пільг на залізничному транспорті.

Ключевые слова: класифікація, льотний контингент, пасажирський залізничний транспорт

Summary. In article is considered necessity working out of uniform classification of categories of privileged and contingent on a railway transportation that will help to systematize, supervise, and to reform existing system take privileges for a railway transportation.

Keywords: classification, a preferential contingent, a passenger railway transportation

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Позднякова Л.О.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Боровик Ю.Т.*

УДК 656.2

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНИХ КОМЕРЦІЙНИХ ПОСЛУГ НА ЗАСАДАХ ПРІОРИТЕТНО-ПАРТНЕРСЬКОГО ПІДХОДУ

Дергаусова А.О., ст. викладач (УкрДАЗТ)

В роботі розглянуто необхідність та важливість визначення чинників розподілу виконання головних функцій управління при застосуванні пріоритетно-партнерського підходу на залізничному транспорті.

Ключові слова: комплексна комерційна послуга, пріоритетно-партнерський підхід, залізничний туризм.

Постановка проблеми. На сьогодні досить гостро стоїть проблема державного фінансування реалізації окремих державних проектів. На залізничному транспорті така проблема існує не перший день, особливо при організації нових проектів, реалізація яких потребує залучення

приватного бізнесу, оскільки залізниця не зможе виконувати певні функції.

При організації залізничного туризму особливо гостро постає проблема виконання певних функцій іншими операторами ринку. Сучасні підходи організації бізнесу допускають